The Oldest and Most Popular Slovene Newspaper in United States of America

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN UR ADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH

(Official Organ of four Slovene Organizations)

Najstarejši in najbolj priljubljen slovenski list v Združenih Državah Ameriških.

ŠTEV. (No.) 232 — CHICAGO, ILL., SOBOTA, 2. DECEMBRA — SATURDAY, DECEMBER 2, 1933 — LETNIK (VOL.) XLII

Francija v denarni krizi - Priprave za konec prohibicije

FRANCOSKO PREBIVALSTVO PRIČELO SKRIVATI DENAR, KAR UTEGNE POVZROČITI OPUSTITEV ZLATEGA STANDARDA. — V INOZEMSTVO JE BILO IZVOŽENEGA ZLATA ZA ŠTIRI MILJARDE FRANKOV, PO VEČINI JE ŠLO ZLATO V ANGLIJO.

Pariz, Francija. — Skoraj ravno isto pot je točasno nastopila Francija, po kateri je šla Amerika svoječasno: Pobeg zlata in kapitala iz dežele, pričetek skrivanja denarja in zlata in temu sledeče čimdalje bolj občutno pomanjkanje denarja v cirkulaciji. Vsa znamenja kažejo, da ne bo dolgo, ko bo morala končno Francija slediti Ameriki in svoji sosedi Angliji tudi v tem, da bo opustila svojo zlato denarno podlago.

V svojem tedenskem poročilu je francoska državna banka izkazala, da je tekom enega tedna bilo iz Francije izvoženega zlata v vrednosti poldruge miljarde zlatih frankov. Tekom zadnjih pet tednov pa je zapustilo deželo zlata za skupno štiri miljarde frankov.

Dasi se splošno trdi, da je tega pobega zlata iz Francije povzročila Amerika s svojim zviševanjem cene zlatu, vendar je šel izvoženega zlata v Ameriko le mal odstotek: skupno le nekaj deset milijonov. Glavni izvoz je šel v Anglijo. Ta proces se je vršil na ta način, da je angleška državna banka, v svrho, da prepreči prevelik dvig vrednosti angleškega denarja, vrgla na francoski trg ogromno funtov šterlingov; za ta svoj denar je dobila franke, ki jih je takoj izmenjala za zlato, katerega je nato izvozila v Anglijo. K temu se je pridružilo še to, da je Anglija zahtevala povrnitev vseh svojih kratkoročnih kreditov in posojil, ki jih je imela v Franciji.

Francija ima sicer v svojih zakladnicah dovolj zlata, da bi z lahkoto prenesla ta pritisk, toda bolj nevaren je drugi pritisk, ki sledi prvemu in ki bo bržkone odločujoč v tej francoski krizi, namreč pritisk ljudstva na denar. V svrho, da se ne zmanjša zlato kritje franka po pobegu zlata v inozemstvo, je bila francoska državna banka prisiljena, da je potegnila iz prometa množino papirnatih frankov. Vsled tega se občuti pomanjkanje denarja v cirkulaciji in temu sledi, da je pričelo ljudstvo svoj denar skrivati. S tem pobegom kapitala v skrivališča se je pričela šele prava kriza, ko se bo brez dvoma morala končati enako, kakor se je podobna kriza končala v Ameriki, namreč z opustitvijo zlatega standarda.

—o—

UGRABITELJI NAPAČNEGA PRIJELI

Chicago, Ill. — Trije gangsterji, oboroženi s strojnicami, so se spravili pretekli torek zvečer, da ugrabijo bogatega predsednika unije filmskih operatorjev, Tom Maloya, da zahtevajo od njega odkupnino. V svoji naglici pa so se zmotili in namesto Maloya so dobili samo njegovega slugo in telesnega stražnika, Geo. Grahama. Ta je omenjeni večer pripeljal v Maloyevem avtomobilu domov ženo svojega gospodarja, ko so ga ugrabitelji počakali v alley pred garažo in ga zgrabili. Odpeljali so ga nato v neko hišo, kjer so šele spoznali svojo zmoto. Da bi njih trud ne bil brez vsega uspeha, so hoteli zanj dobiti odkupnino. Ko pa so Maloyu telefonirali, je ta odgovoril, da ne plača niti kvodra, na kar so ugrabljenega izpustili.

KONTROLA NAD PIJAČAMI

Federalna vlada in lokalne oblasti izdajajo odredbe za nadzorovanje nad prometom s pijačami.

—o—

Prihodnji torek, 5. decembra, bo ameriška prohibicija končnoveljavno popolnoma odpravljena. Tisti dan bo namreč 36. država odobrila na svoji državni konvenciji 21. amendment k ustavi, s katerim se bo preklical suhaški 18. amendment. Novi amendment stopi takoj v veljavo in ni potrebno, da bi ga moral še kongres poprej odobriti. S preklicom 18. amendmenta stopijo iz veljave tudi vsi zakoni, ki imajo ta amendment za svojo podlago, kakor Volsteadov zakon, Jonesov zakon, in drugi podobni, s katerimi se je prebivalstvo tiraniziralo tekom prohibicije.

Z ozirom na bližajoči se čas, ko bo prohibicija odpravljena, je federalna vlada izdala ukrepe za kontrolo nad izdelovanjem pijač in nad prometom z njimi. V to svrho je predsednik Roosevelt postavil posebno komisijo in v njo imenoval pet članov. Da se bo moglo voditi uspešno nadzorovanje, so se za vse izdelovalce pijač, bodisi za žganje, za vino, kakor tudi za pivo izdelali kodeksi in omenjena komisija bo imela nalogo paziti, da bodo podjetja te kodekse upoštevala in se ravnala po njih.

Kontrola nad prodajanjem pijač na drobno je pa prepuščena posameznim državam. Večina držav je že sklenila tozadevne zakone, ki bodo stopili v veljavo prihodnji torek. Država Illinois je med tistimi maloštevilnimi državmi, katero bo konec prohibicije našel nepripravljeno, brez lastnih zakonov. Točasno se sicer vrši izredno zasedanje državne zbornice, toda ta ne bo niti pričela s pravim delom pred torkom.

Chicaški župan Kelly je uvidel nevarnost, ko ne bo v državi začasno nikake kontrole nad pijačami, in je sklical aldermane, da se vsaj za mesto ukrene nadzorovanje pijač. Tozadevne ukrepe je mestni odbor sklenil pretekli torek. V teh ukrepih se določa, da bo za prvo polovico leta 1934 stala mestna licenca za točilnice $250. Dalje, da gosti ne smejo uživati pijač stoje pri bari, marveč se morajo vsesti k mizi ,ali pa morajo biti pri bari postavljeni stoli, in končno, da se morajo vsi lokali ki prodajajo pijače, zapreti ob 1. uri zjutraj, ob sobotah pa ob 2. uri.

POLETELA V STRATOSFERO

Letalca T. W. Settle in Ch. Fordney, ki ju kaže slika, predno sta se dvignila nedavno z balonom iz Akron, O., v stratosfero. Dosegla sta višino 61,000 čevljev in veter je njun balon zanesel proti vzhodu, da sta pristala v bližini Bayside, N. J.

NRA PRED PREIZKUŠNJO

Odločitev o njej pride bržkone pred vrhovno sodišče.

—o—

Washington, D. C. — Ali je NRA in z njo število drugih vladnih ustanov, ki jih je "new deal" priklical v življenje, ustavna in zakonita? Vladna kontrola nad trgovino, industrijo in poljedelstvom je za Ameriko nekaj tako novega, da se trdi od nekaterih strani, da se ne bo mogla vzdržati. Število pritožb se je vložilo proti tej kontroli. Odvisno je od vrhovnega federalnega sodišča, kaka bo nje usoda. Tekom par mesecev bo imelo to sodišče bržkone priliko, da se bo izreklo o njej. Kak bo izid, ne more točasno še nihče vedeti.

—o—

VAŽNA SEJA

Slovensko-demokratskega kluba, 21. warde, se vrši danes v petek večer v cerkveni dvorani ob pol 8 uri zvečer. Vsi člani so vabljeni k udeležbi. Na tej seji se bo izpolnjevalo slovenskim posestnikom tudi protestne listine za znižanje davkov. Vsak teh pa mora prinesti seboj davčni račun (Tax Bill) od leta 1931, drugače mu ne bo mogoče izpolniti tozadevne listine.

—o—

MUSSOLINI KOT POSREDOVALEC ZA VERSKO SVOBODO

Rim, Italija. — Na svojem povratku iz Amerike v Rusijo se bo sovjetski komisar za zunzadeve, Litvinov, ustavil v tem mestu in obiskal Mussolinija. — Kakor se doznava, bo skušal Mussolini pridobiti Litvinova za to, da dovoli sovjetska vlada versko svobodo vsem; ako pa to ne, pa vsaj vsem tujezemcem, ki prebivajo v Rusiji.

ANGLIJA ZA BREZPOSELNE

Skrbela bo tudi za tiste, ki niso še nikdar delali.

—o—

London, Anglija. — V nižji zbornici je bil v četrtek predlagan nov zakonski predlog za zavarovanje proti brezposelnosti. Predlog ima dva dela. Prvi del govori o podpori za tiste, ki so bili odpuščeni od dela. Drugi del pa zahteva. da se mora priznati, da ima država popolno dolžnost skrbeti tudi za tiste, ki niso še nikdar delali, ali pa, ki jim je vsled dolgotrajne brezposelnosti potekla pravica do podpore.

—o—

KOLIKO STANE NRA?

Chicago, Ill. — Med drugimi, ki nasprotujejo Rooseveltovemu programu, je tudi bivši vodja tehnokratov, Howard Scott. V nekem govoru je napadal NRA in je dejal, da je do zdaj ta vladna organizacija stala Ameriko do 15 miljard dolarjev. Tudi vladni program za javna dela mu ne ugaja.

—o—

STAVKA V KLAVNICI KONČANA

Chicago, Ill. — Delavstvo v tukajšnji klavnici, ki je par dni prej stopilo v stavko, se je v sredo zjutraj kmalu popolnoči vrnilo na delo, ko se je dosegel sporazum z družbo, pri katerem so stavkarji delno dosegli svoje zahteve. Njih zahteve so bile, da se jim zvišajo plače za 50 odstotkov, popustili pa so nato v toliko, da so se zadovoljili z 10odstotnim poviškom. Pokrajinski urad NRA je vršil vlogo posredovalca.

—o—

"New Deal" kampanja je napovedana, pripravite se!

KRIŽEM SVETA

— St. John's, Nova Fundlandija. — Tukajšnja zakonodajna skupščina je v torek glasovala, da se odreče dežela svojim pravicam kot dominijon in se podvrže Angliji kot nekaka njena kolonija brez vsake samouprave.

— Guadalajara, Mehika. — V mestu Yurecuaro so pristaši agrarne stranke vprizorili demonstracije po nekem zborovanju. V metež pa je posegla policija, ki je bila prisiljena, da je rabila orožje. Pri tem je bilo ubitih devet voditeljev demonstrantov.

— Berlin, Nemčija. — Avstrijski poslanik je v torek v imenu avstrijske vlade osebno izrazil obžalovanje pri nemškem zun. ministru zaradi incidenta, ko je bil pred par dnevi ubit ob mejii neki nemški vojak od avstrijske straže.

—o—

SMRT ROJAKINJE

Chicago, Ill. — V petek zjutraj je preminula obče znana tukajšnja rojakinja Mrs. Anna Skala. Njeno truplo leži na njenem domu, 1818 W. 22d Place, od koder se bo vršil pogreb v ponedeljek dopoldne s sv. mašo v cerkvi sv. Štefana. Pokojna zapušča soproga in enega sina, Mr. Louis Skala, znanega pevca. — Iskreno sožalje preostalim, pokojni večni pokoj.

—o—

PRED NAKLJUČJEM NI NIČ VARNEGA

Los Angeles, Cal. — Pred sodišče je prišel Rich. Stackelberg in zahteval, da se razveljavi njegova poroka. Kot vzrok za to je navedel sledeče: Nekega dne se je vozil v avtomobilu z nekim znancem, ko srečata drugi avto, v katerem je sedela neka ženska. Ženska je v pozdrav zamahala z roko in oba sta ji vrnila pozdrav. "Ali poznaš to žensko?" vpraša Stackelberg svojega znanca. "Seveda jo poznam," odgovori znanec, "to je moja žena." — Presenečen ga pogleda Stackelberg: "To je čudno," pravi, "ona je tudi moja žena." Sodnik je brez ugovora dovolil, da se zakon razveljavi.

—o—

KORAJŽNA DEKLETA

Chicago, Ill. — Finančno podjetje na 1618 W. 18th St. je bilo pretekli torek obvarovano, da ni izgubilo par tisočakov, in dve mladi dekleti, uslužbenki pri podjetju, ste to dosegli. V lokal sta namreč prišla dva bandita; dekleti pa ste pritisnili na alarm in s tem sprožili plinsko bombo, ki je eksplodirala banditoma naravnost v obraz, nakar sta zbežala

—o—

PO NESREČI SE RAZSTRELIL

Rouyn, Que., Kanada. — 53-letni premogar A. Corrigan je pri delu v premogorovu vtaknil svojo gorečo pipo v žep. Pozabil je namreč, da je prej vtaknil v isti žep število dinamitnih patron. Posledica te nepremišljenosti je bila grozovita. Ogenj iz pipe je namreč vžgal patrone, ki so eksplodirale in moža dobesedno na dvoje pretrgale.

Iz Jugoslavije.

ŠE O UMORU NA DOLENJSKEM; URŠO ROHRMANOVO, SESTRO UMORJENE, SO OROŽNIKI ARETIRALI, KER SUMIJO, DA JE GLAVNI KRIVEC UMORA. — SMRTNA KOSA IN DRUGE NOVICE IZ DOMOVINE.

Umor na Slatniku

Novo mesto, 10. nov. — Poročali smo o zverinskem umoru Ane Goršetove na Malem Slatniku pri Novem mestu. Policijski pes, ki ga je pripeljal seboj detektiv Podobnik iz Ljubljane, svoje naloge ni rešil. Varnostne oblasti so po odvozu trupla umorjenke pričele reševati ne ravno lahko vprašanje krivde na umoru. To je vedela vsa soseska,da so bila pri Rohrmanovih tudi podnevi vrata v hišo zaklenjena. Številni berači bi bili za to najbolj goste priče. Znano je bilo tudi, da Rohrmanovi niso zaupali nikomur. Če si bil še tako domač in znan, nisi zlepa prišel v hišo. Če le mogoče, so izpred hiše odpravili vsakogar.

Zato je pa bilo tem bolj čudno, kje in kako je mogel morilec v poslopje. Včeraj smo rekli, da se je na prvi pogled ugotovilo, da dohod v hišo po lestvi, ki je bila prislonjena na zid, ni bil mogoč. Odprtina bi zadostovala kvečjemu za malega otroka, da bi mogel skozi njo. Vsa vrata v hišo pa so bila, po izjavi domačih, zaklenjena od znotraj. Na oknih so goste mreže.

Ko so orožniki ugotovili vsa ta dejstva, so v družbi s policijskim agentom Podobnikom pričeli z zasliševanjem. Stari Rohrman je vsled celodnevnega napora kmalu zaspal. Na postelji ležeč je izpovedal, da je usodno noč njegova žena Urša spala na peči v sosedni sobi od spalnice. Kdo je morilec, ne ve.

Sledilo je zasliševanje njegožene Uršule. Izredno močna, dobro rejena žena, ni kazala posebnega strahu. Korajžno se je postavila, češ: "Od mene ne boste nič izvedeli!"

Razburjena je tolkla s pestjo po mizi. Orožnikom je grozila: "Vas si bom pa že zapomnila!"

Vsakršno udeležbo pri umoru taji, vendar se je med sistematičnim zasliševanjem zaplela v protislovja, tako, da so ji orožniki ob pol 10. zvečer napovedali aretacijo na podlagi sledečih dejstev: Okrvavljen časopis v sobi, kamor je usodno noč mogla samo osumljena Urša, dalje odgovor moža na njene besede: "Poglej, kako ljudje zijajo v hišo! Pametna bi bila, kaj boš zdaj!" Tudi sekiro, s katero se je umor izvršil, priznava hiša za hišno lastnino. Zanimivo je tudi, da je osumljenka takoj po umoru odvzela že mrtvi sestri uhane iz ušes in jih spravila v sobi. Značilno je bilo zadržanje osumljenke, ko so umorjeno sestro djali v krsto. Mrzel pogled, pa prisiljen vzdih je bilo vse! — Ob pol 11. zvečer so prepeljali Rohrmanovo v zapore novomeškega sodišča.

—o—

Lep zaslužek vam nudi kampanja "Amer. Slovenca"!

Smrtna kosa

V Škofji Loki je umrl Franc Koman, posestnik. — V Vidmu ob Savi je umrla Elizabeta Jankovičeva, stara 78 let. — V Ljubljani je umrl Alfonz Marjan Adamle, dijak klasične gimnazije. — V Mariboru je umrla Rada Jakovljevič, soproga inž. kapitana, stara 29 let.

—o—

Nafta namesto vode

Najbrže je že marsikateremu znano, da Lika precej trpi na pomanjkanju vode, ker je tam malo studencev. Nekateri bolj bogati kmetje so pričeli sami za se kopati globoke studence, da pridejo do vode. Na takozvanem Donjem polju niso imeli sreče. Mesto vode se je na dnu vodnjaka jela zbirati grda temna tekočina, ki je niti živina ni hotela piti. Strokovnjaki so pozneje ugotovili, da je to nafta in domnevajo,da so tam v bližini velike naravne zaloge nafte, ki čaka, da kdo pride in jo izkoristi.

—o—

Velika škoda

Iz Ljubljane poročajo, da je tam kmalu po Vseh svetnikih padel težak moker sneg, ki je napravil ogromno škodo na drevju, katerega je polomil. — Škoda je zlasti na sadnem in gozdnem drevju velika. Sneg pa ni ostal in bela Ljubljana sedaj zopet ni več bela.

—o—

Napaden

Nedavno je bil neke noči napaden 30letni posestnikov sin Janez Gamež od Sv. Barbare v Slov. goricah, ko se je ponoči z Vinic vračal domov. Neznanec je ustrelil proti njemu in ga zadel v nogo.

PREJELI SMO

Mohorjeve knjige

ZA LETO 1934.

1. Koledar za leto 1934.
2. Slovenske večernice 86. zvezek.
3. Jetika.
4. Naše morje.
5. Življenje svetnikov.
6. Mutasti greh.

Letošnje Mohorjeve knjige so bolj zanimive kakor kedaj prej. Velike vrednosti je knjiga Jetika iz zdravstvenih oziров. Vse knjige so ilustrirane z lepimi pestrimi slikami.

Pišite takoj po nje, dokler so v zalogi. Stanejo s poštnino vred:

$1.25

KNJIGARNA

AMER. SLOVENEC

1849 W. Cermak Road

CHICAGO, ILL.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.

Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

—i:

Zakaj je na svetu hudo?

Zakaj imamo svetovno gospodarsko krizo, je že natančno dognano. Tehnika je privedla tako v industriji kakor v poljedelstvu — namreč pri vseodločujoči svetovni veleposesti — strojno pridelovanje vseh za življenje potrebnih predmetov tako daleč, da potrebuje industrijski in veleposestniški kapital pri strojih vedno manj ljudi za delo. Velekapital in njegovi stroji delajo, odjemljejo ljudem delo in kruh, blago se kopiči, kupcev ni. Kje neki naj se kupci vzamejo, če je vzel velekapital ljudem že skoro vsako možnost zaslužkov? Velekapital stoka, ker mu kupčija ne gre več tako od rok kakor prej, ker nimajo narodi ničesar več, kar bi še mogel izvleči iz njih. To je kriza mednarodnega velekapitala. Delavstvo in uradništvo je pri preobilici umetnega dela in pri padanju kupčij za kapital vedno cenejše blago, ki ga velekapital izkorišča do skrajnosti. Ko je iz njih iztisnil, kar je mogel, jih postavi enostavno na cesto, kakor vržemo proč izžeto limono. Veleposestniški stroji so uničili cene vseh poljedelskih pridelkov. Ker nimajo denarja delavec, uradnik in farmar, tudi on ne more od tovarnarja kupovati blaga. Tako ne zaslužita ničesar trgovec in tovarnar. Stroji v veliki meri stojijo, ker ne morejo za nikogar delati. V resnici bi že lahko delali za ljudi, ampak oni delajo le za denar in ne za ljudi, njihov Bog je denar in ne človek, ki je stroje sam in zase napravil.

Temu stanju pravi svet kriza. Res je kriza, toda treba je, da vprašamo, za koga je kriza in kdo je je kriv. Kriza je najhujša za brezposelne delavce in uradnike, pa tudi za obrtnike in trgovce, ker so zaradi zmanjšanega prometa in zaslužkov porabili zadnje prihranke, ki so jih imeli. Vsi ti nimajo kruha, obleke in stanovanja. Od hiše do hiše se potikajo za košček kruha zase in za svoje nedolžne otročičke. Stanujejo že po brlogih. Farmar ima vsaj to, kar sam pridela. Obutve, obleke in drugih potrebščin pa si že ne more kupiti. Tudi davkov ne more več v redu plačevati, še manj obresti in dolgov. Tovarnar in veleposestnik pa čakata pri bogato obloženi mizi, kdaj bosta zopet pognala svoje stroje. Seveda zase, ne za delavca, uradnika, obrtnika, trgovca ali farmarja. Pa jih ne bodo pognali na ta način, kakor si to predstavljajo. Odkod naj vendar delavec in farmar dobita denar, da bi od tovarnarja ali veleposestnika kupovala, ko jim pa ta dva bogataša s svojimi stroji ne pustita do dela in zaslužka.

To pa ni šele od danes, tudi od leta 1929 ne, ko se je pri nas sedanja gospodarska stiska začela. V tako močvirje je zašel človeški gospodarski voz že nekako leta 1900. Da bi velekapitalu ne zmanjkalo dela in zaslužka, je leta 1914 nagnal ljudi v svetovno morijo. Takrat so državam lahko prodajali blago za vojaške obleke, kanone, strojne puške, pline in granate. V štirih letih so narodi toliko razbili in pametnega dela zamudili, da je po vojni vsega primanjkovalo. Deset let se je nato strašansko naglo sukalo in vrtelo. Kapital je mislil, da bo zrasel do neba, stroji da se bodo razmnožili kakor listje in trava. Ali — nazadnje je bilo zopet vsega preveč, in pričelo se je zniževanje plač, odpuščanje delavcev, uradnikov, propadanje obrtnikov, farmarja in trgovcev.

Kaj sedaj? Ogromna oboroževanja svetovnih gospodarskih velesil, katerim morajo — hočeš nočeš — slediti tudi vse male države, prav jasno kažejo, kaj hočejo, kakšne skomine ima zopet mednarodni velekapital. Radi bi zopet razbijanje, nato pa zopet desetletno pošastno delo, da kopičijo svoj nenasitni babilonski stolp. Ali — rana človeštva iz let 1914 do 1918 je še vse preveč sveža in odprta, kar bi lahko povedali vsi naši bivši bojevniki, invalidi, vdove in sirote, in tako se tudi mogočni krvolok, svetovni kapital, prav ne upa. Kriza se pa nadaljuje za delavca, uradnika, farmarja, obrtnika, trgovca, pa tudi za veleposestnika in tovarnarja kot kazen za greh!

Kako se bo stvar končala?

Ali bo svetovni velekapital rad ali nerad delil zaslužek s človeštvom tako, kakor zapovedujejo človeška vest, poštenje in tudi zdrava pamet, ali pa bo poginilo vse človeštvo s kapitalisti in njihovimi maliki vred.

NEWBURŠKE NOVICE IN KAMPANJA ZA A. S.

Cleveland-Newburg, O.

Zopet se je pokazalo, da je sneg bel in mrzel, kakor vse druge zime. Srečen je tisti, kateri ima gorko obleko, in dosti premoga. Veliko ljudi pa nima niti zadostne obleke, niti ne kuriva. Ta nepotrebna depresija nas neče zapustiti. Kljub slabim časom, kateri nas pritiskajo, pa imamo vse eno vesele urice, vsaj včasih. Naš častiti gospod Rev. Julius Slapšak, vedno poskrbijo, da priredijo kaj novega. Tako smo v nedeljo večer dne 19. nov. imeli v dvorani N. D. kaj prijetno zabavo. Učenci slovenske šole so vprizorili veliko nastopov. Vsi so bili tako fino proizvajani, da so bili vdeleženi prav zadovoljni. Lepo je gledati in poslušati mlade fante in dekleta v Ameriki rojene, ki pa tako lepo slovensko izgovarjajo. Le še kaj priredite, bomo zopet napolnili dvorano. Da je prava sibirska zima pa to ne straši naših mladih fantov in deklet. Poroke se vršijo kar naprej, nekateri dan kar po tri na en dan. Zanimivo je, da so se tri sestre poročile v teku enega meseca. To so hčere tukaj dobro poznane in čislane družine Mr. in Mrs. Jacob Jančar. Dne 14. oktobra sta si obljubila zakonsko zvestobo Maks Gerl in Mary Jančar, dne 4. nov. pa John Tichar in Albina Jančar. Ženin je prišel iz West Allis, Wis. k nam v Newburg po nevesto. Seveda našim fantom to ni bilo nič kaj po volji, da se najlepša dekle iz naše fare, tako daleč oddalji. Ko pa Molly Jančar vidi, kako so njene sestre z veseljem sprejele zakrament sv. zakona, si misli: Ako je za moje sestre to tako prijazno, naj bode še za me. Dne 27. novembra se res pripelje Mr. Frank Vičic, sin poznane družine Mr. in Mrs. Anton Vičic, iz Rosewood ave. in se vstavi pred Jančerjevo hišo na 3600 E. 81. cesti. Menda so bili dogovorjeni, ker kmalu potem že pridejo iz hiše svatovsko opravljeni vsa mnogobrojna družina Jančarjeva, in se podajo v cerkev sv. Lovrenca. Tako sta Frank Vičic in Amalija Jančar postala mož in žena.

Tudi Mike Vrček ml. si je mislil: Jaz tudi ne bom vedno sam hodil. Poiskal si bom tovaršico, katera naj me spremlja in tudi pokrega, kadar bo potreba. V takih in enakih mislih koraka po 81. cesti. Slučajno sreča gospodično Mary Cvetko. Presenečen nad tem svidenjem jo v naglici popraša. Kam pa kam. Mary pa sramežljivo odgovori: k Mr. Kužniku grem si ene čižemčke kupiti. Ata so mi umrli, mama imajo pa doma opravilo, zato si moram pa sama kupovati. Ker je pa Mike usmiljenega srca, si misli: Kaj pa ko bi od zdaj za naprej pa jaz kupoval. Posledice tega premišljevanja je bila, da sta dne 18. novembra v cerkvi sv. Lovrenca prejela sedmi zakrament, ob obilni udeležbi sorodnikov. Zvečer se je poročno slavje nadaljevalo v dvorani S. N. Doma. Kako je bilo na svatbi, pa ne morem poročati, ker nisem bil povabljen. Sam se pa nisem hotel vabiti.

Vsem novoporočenim pa želim: Solnce sreče naj na vas sije vse življenje. Dobri Bog naj vam da svoj blagoslov.

Kampanja za Am. Slovenca je v teku. Kaj bomo pa mi storili? Ali bomo gledali kako bodo drugi agitirali? O, ne! Vsi idimo na delo, ne samo zastopniki. Vsak naročnik si naj misli: Tudi jaz hočem biti deležen teh lepih nagrad ,katere nam nudi uprava Am. Slovenca. Teh nagrad si pa opravičen le ako dobiš novega naročnika. Imaš morda prijatelja, ki ni še naročnik. Idi k njemu v vas in ko bota v pravem in živem pogovoru, mu omeni kako lep, kako podučen je list dnevnik Amerikanski Slovenec. Naroči si ga. Morebiti ne bo pri prvi besedi zadovoljen, a ne odnehaj toliko časa, da dosežeš svoj namen. Koristi bodo na tri strani: Uprava ima 1 naročnika več, naročnik bo imel dober katoliški list v svoji hiši, ti dobiš pa še lepo nagrado. In glasovi? Združimo se vsi Slovenci v Clevelandu in postavimo samo enega popularnega Slovenca kandidatom. Jaz predlagam Rev. Milan Slaje, pom. župnik v Collinwoodu. Koliko se on trudi, da se slovenski jezik ohrani v Ameriki, vedo povedati le učenci, kateri so se v poletju tako spretno učili pod njegovim vodstvom. Ob zaključku kampanje mora biti Rev. Milan Slaje na vrhuncu. Potrudimo se vsi Slovenci v Clevelandu, da dobimo največ novih naročnikov. Čim več jih dobimo tem lepši bo list. Mi v Clevelandu gremo vsako leto v kampanjo, ali zmagamo ne nikdar. Letos pa mora zmaga priti v Cleveland.

To je želja moja, naj bo tudi želja vseh naročnikov edinega katoliškega lista Am. Slovenca. Pozdrav vsem in mnogo sreče!

J. Resnik, zastopnik.

—o—

AGITIRAJMO ZA NAŠ AMERIKANSKI SLOVENEC

Milwaukee, Wis.

Med našimi naseljenci se vedno od vseh strani sliši razno godrnjanje. Pritožujejo se vedno, da ne dobe nobenega pisma iz stare domovine od svojih prijateljev in znancev. Dokler je bilo kaj dolarjev, da so jih naši izseljenci lahko tja pošiljali, so se ti pogosto oglašali s pismi in raznimi novicami, katere so mnoge jako zanimale. Sedaj pa ni dolarjev in tudi poročila so se posušila, kakor da bi ne bilo več naših prijateljev.

Edini, ki nam še prinaša dnevne vesti iz stare domovine, je še ostal med nami in ta je katoliški dnevnik Amer. Slovenec, za katerega je sedaj razpisana kampanja.

Amer. Slovenec je med našimi katoliškimi Slovenci najbolj priljubljen list, zato pojdimo sedaj v času kampanje krepko na agitacijo. Pridno agitirajmo za list med našimi prijatelji in rojaki, da dosežemo velik napredek. Agitirajmo za ta list med vsemi tistimi, ki jih ta list na domu še ne obiskuje dnevno in prepričajmo jih, da je to najboljši list za njih dom.— Vsak naročnik naj poskusi dobiti vsaj enega novega naročnika.

Priporočam vsem našim milwauškim Slovencem, naj pri tej kampanji gredo na roko naši krajevni zastopnici Cili Gregorčič. Ako boste upoštevali njeno agitacijo, sem prepričan, da bo Milwaukee na prvem mestu. Ako to dosežemo, da bomo Milwaučani prvi, potem bomo imeli prednost, da bo Amer. Slovenec redno poročal o boleznih, smrti, pogrebih, porokah naših rojakov iz naše naselbine, kakor tudi, da bo poročal razne druge novice.

Torej rojaki Slovenci, potrudite se sedaj v častni kampanji za koristi tega priljubljenega lista, za kar vam bo Bog poplačal in pa tudi v veliko veselje vam bo, ko se boste enkrat na list navadili. V vsako katoliško hišo naj bi prišel Amer. Slovenec. — Pozdrav cenjenim bralcem, zlasti Milwaučanom.

Naročnik.

—o—

PODR. ŠT. 24 S.Ž.Z.

La Salle, Ill.

Zopet vabim vse naše sosestre in članice na letno ali glavno sejo. Prosim, da pridete vse, ker ta seja je največjega pomena izmed vseh sej celega leta. — Drage sosestre, znano vam je, da bo treba na tej seji voliti odbor, zato je potrebno, da se seje udeležite vse in si izvolite odbor po svoji volji, ki boste z njim zadovoljne. Lepo prosim tudi tiste članice, ki so zaostale z asesmentom, da poravnajo asesment vsaj sedaj v zadnjem mesecu, da bom lahko vredila knjige. — Vabim tudi vse iz Oglesby, Jonesville in Peru, da se udeležite seje, ki bo ob 2. uri popoldne v nedeljo dne 3. decembra v dvorani sv. Roka. — Pozdrav vsem članicam SŽZ.

Angela Strukel, tajnica.

—o—

ČLANICAM PODR. ŠT. 9 SŽZ.

Detroit, Mich.

Na zadnji seji je bilo sklenjeno, da bomo imele prvo nedeljo v decembru božično spoved in sv. obhajilo, pa smo to sedaj premenili, ker imamo 3. decembra letno sejo in volitev odbora za prihodnje leto. Želim, da bi bile članice v prihodnjem letu složne in bi napredovale. Če je kje katera, ki še ni v naši SŽZ., naj sedaj pristopi in nikoli ji ne bo žal. — Skupno sv. obhajilo bomo pa imele v nedeljo 10. dec. in ste vse sosestre vabljene, da se tega udeležite. V cerkvi bomo sedele na levi strani v prvih klopeh, ker bo ravno takrat imelo dr. Najsv. Imena svoje skupno sv. obhajilo. Prinesite s seboj tudi znake. — Pozdrav članicam SŽZ.

Marie Maierle, predsednica.

—o—

40 LET SLOVENSKEGA PIJONIRJA

Waukegan, Ill.

Bilo je pred 40 leti na današnji dan, ko to pišem, in bil je ravno dan poroke, ko sva si jaz in moja žena obljubila pred oltarjem zakonsko zvestobo. Poročil naju je še sedaj živeči Rev. Val. Kohlbeck dne 26. listopada leta 1893 v Hramy Pane sv. Prokopa, ker tiste čase še ni bilo slovenskih duhovnikov v Chicagi. Zato smo Slovenci tedaj spadali k češki fari in tam tudi hodili po vse, kar smo rabili od cerkve. Za spomin — pamatka — imam samo še poročni certifikat in stensko uro, ki še danes dobro in natančno kaže čas in me vedno opominja — ti tud', ti tud', ti tud' boš moral zapustiti to zemljo in umreti. Tako nekako mi dan na dan veli moja ura. Nič ne rečem, da ne grem rad, samo to želim, da bi bila zadnja ura srečna, vse drugo naj pa ostane na tem zemlji.

Ravno danes so me obiskali moji stari prijatelji iz Chicage, ki so prišli kropiti tukaj umrlega Alojzija Poglajena. Ti prijatelji so: Charlie Modic, stric pokojnega, Martin Šenica in Joe Zupančič, za kar se jim najtopleje zahvaljujem. Vse je bilo lepo, samo g. Martin Šenica mi je preveč častital, želel mi je namreč, da bi živel še 40 let. To bi bilo pa po mojem nekoliko preveč, ker če bi res živel še 40 let, bi dočakal starost celih 108 let in kaj takega si celo sam ne želim, Mr. Martinu se pa vseeno zahvalim za častitke.

Pokojni Alojz Poglajen je bil rojen v Chicagi pred 35 leti. S svojo materjo se je preselil v Waukegan že leta 1905. Deloval je tukaj kot glavni vodja v taksicab businessu. Kot vzrok njegove smrti navajajo črevesno oviro (intestinal obstruction). Prerano umrlemu večni mir in pokoj, ostalim žalujočim pa naše iskreno sožalje.

Tukaj v Waukeganu se je pričelo bolj slabo delati v žičarni, kjer delajo samo po 3 dni na teden. Po drugih tovarnah pa še poprej nič ni bilo. Bazar naše fare se bo zaključil na zahvalni dan 30. nov. Srečni dobitelji bodo dobili dragocena darila in tem, ki so med temi srečneži že sedaj častitam.

Dodatek. — Najina svatba se je vršila na Centre Ave., sedaj Racine Ave., blizu 21st St. Komaj smo prišli domov od fotografa, smo opazili, da smo že okradeni in sicer za dva in pol sodčka pive. Češki rokovnjači so nas namreč na skrivaj oplenili. Kaj sem hotel drugega, kot da sem kupil novega ječmenovca, da smo imeli kaj piti. — Tri večere pozneje so pa pripeljali nazaj prazne sodčke, brez pipe seveda, to so prodali, jaz sem pa moral salunarju plačati za pipo $1.25. Vsa krivda, da so prišli tatovi, je pa bila seveda na hišnem očetu, ki je premalo pazil na vse to. — To so torej moji spomini, ki sem jih preživel pred 40 leti. — Najlepši pozdrav bralcem.

Anton Bonach.

—o—

TO IN ONO IZ SO. CHICAGE

So. Chicago, Ill.

Pri nas preživljamo dneve "napredka" prav počasi, ker ta napredek izgleda skoro bolj kakor nazadovanje, kar tudi je v marsičem. Zadnji teden so se šli delavci popisati, pa jih je bilo toliko, da niso mogli vseh vzeti na listo brezposelnih. Pa ne da bi jim zmanjkalo papirja. — Nekateri so dobili tudi delo za "government" ali vladno delo, čistijo namreč ob potih. Z enim teh sem govoril in je rekel, da je tam vsakovrstnih delavcev, celo taki so, o katerih bi nikdar človek ne mislil, da bi kedaj bili za tako delo, ker so nekdaj opravljali vsa drugačna dela po raznih uradih. Vidi se pač, da je sila velika. Sicer pa, tako se meni zdi, ne bo s tem veliko pomagano, ker kakor pravijo, so nekatere kompanije odpustile take delavce, ki so delali po dva do tri dni na teden, češ, da naj gredo delati za vlado. To prav tako izgleda, kakor da bi se iz vlade norčevali. Če bo šlo tako naprej, ne bomo nikdar prišli ven iz tega blata depresije in bomo mešali vedno eno in isto godljo. Seveda, kompanije ne gledajo toliko za delavca, kakor za svoj dobiček, pa upamo, da jim bodo ob svojem času že stopili na prste.

Da nam ni predolg čas, si znamo tudi pomagati. V soboto 18. nov. je bilo prav luštno na

(Dalje na 3. str.)

TARZAN, GOSPODAR DŽUNGLE (52) (Metropolitan Newspaper Service) **Napisal: EDGAR RICE BURROUGHS**

Nasmehne se Sir Rihard Blakovim besedam in reče: "Vedno bi se šalil, celo takrat, ko gledaš v smrti v obraz. Nekoliko ti moram pa le pomagati in te podučiti." Nato Sir Rihard Blaku razloži, kako se mora vesti ko se sestaneta s Sir Maludom v dvoboju. "Verjemi mi," pravi dalje, "da se bo boril na vso moč, ker je ljubosumen." "Ljubosumen, čemu?" reče Blake. "Zaradi princeze Guinalde," reče Rihard.

"Ni samo on, ki je opazil, kako princeza Guinalda vedno in vedno pogleduje za teboj," nadaljuje Sir Rihard. — "Ne bodi neumen ne, princeza je res lepa deklica, ki me pa še od daleč ne mara pogledati," reče Blake. — "Dovolj si mi povedal, da vem kaj misliš, ali rečem ti, da kadar si ti na konju in se vežbaš, so njene oči vedno le na te obrnjene, sam sem to opazil," nadaljuje Sir Rihard.

"Nikar se tako ne šali z menoj," pravi sramežljivo Blake. "Ravno radi tega se hoče Sir Malud s teboj spoprijeti in te seveda tudi ugonobiti," nadaljuje Sir Rihard. "Jaz sem popolnoma prepričan, da je res tako in te kot prijatelja na to opozorim." — "Zelo dober si prijatelj," reče Blake, ko je vstal od mize in položil svojo roko na Rihardovo ramo, "vendar nikar se ne boj, še sem živ."

"Ali je princ Gobred naklonjen Sir Maludu," vpraša po kratkem molku Blake. "Zakaj ne, saj je mogočen vitez, ima močan grad in sto močnih vitezov," pravi Rihard. — "Kaj ni močnejšega viteza razun njega v vsej tej dolini?" — "Ne, razun Bohuna, o katerem pa malokedaj govorimo o njem, ker se tako visoko nosi, da sam sebe imenuje kralja. O tem ti bom še povedal in to prav kmalu," pravi Sir Rihard.

POGLEJTE NA DATUM POLEG VAŠEGA NASLOVA NA LISTU!

Ako je poleg Vašega imena številka 11—33, je to znamenje, da se je vam iztekla naročnina. Pri pošiljanju naročnine se poslužite spodnjega kupona. Obnovite naročnino čimpreje, ker izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški.

AMERIKANSKI SLOVENEC,
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Priloženo vam pošiljam svoto $..... za obnovitev moje naročnine za "Amer. Slovenca".

Ime _____

Naslov _____

Mesto _____

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

VSTANOVLJENA 29. NOVEMBRA 1914.

Zedinjenih Državah Severne Amerike **Sedež: Joliet, Ill.**

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 815 N. Chicago St., Joliet, Ill.
1. podpredsednik: Philip Živec, 507 Lime St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Glavni tajnik: Frank J. Wedic, 501 Lime St., Joliet, Ill.
Blagajnik: John Petrič, 1202 N. Broadway St., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Joseph Škur, 123 — 57th St., E. Pittsburgh, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin J. Iveo, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1910 W. 22nd street, Chicago, Ill.
Jacob Štrukel, 1199 N. Broadway St., Joliet, Ill.
Joseph L. Drašler Jr., 66 — 10th St., No. Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR:

Anton Štrukel, 3rd St., La Salle, Illinois.
Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpsburg Station, E. Pittsburgh, Pa.
Mary Kremesec, 2323 So. Winchester Ave., Chicago, Ill.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Do dne 1. januarja 1933 je D.S.D. izplačala svojim članom in članicam ter njihovim dedičem raznih podpor, poškodnin in posmrtnin ter bolniška podpora v znesku $106,187.91.

Zavaruje se lahko za $250.00, $500.00 ali $1000.00.

V mladinski oddelek se otroci sprejemajo od rojstva pa do 16. leta. Rojaki(inje). Pristopite k Družbi sv. Družini.

CENTRALIZACIJA SIGUARNA PODPORA. — D. S. D. 100% SOLVENTNA.

IZ URADA GLAVNEGA PREDSEDNIKA D.S.D.

Joliet, Ill.

Cenjeno članstvo! Zopet imam veselo vest za vam sporočati in sicer se ta vest tiče naše kampanje zadnjega tedna. Sobrat John Kramarich, kot predsednik in sobrat Louis Martincich, tajnik dr. sv. Družine štev. 1, DSD. sta se vozila s "Steam Rollerjem" po zapadni strani mesta, da s tem zvabita otroke iz stanovanj in jih tako vjameta. Seveda ne kot kaka "kidneperja" ampak zato, da jih upišeta v mladinski oddelek DSD. Ker sta pa oba velika in močna, se jima nobena mati ni mogla vstavljati in braniti svojih otrok, da bi ne šli na njun steam roller. Tako sta jih naložila kar 28, kar je že lepo število. Vse sta varno pripeljala v za to odločen prostor, poklicala Dr. Martina J. Iveca, ki jih je zdravniško pregledal, so li sposobni za vstop v armado mladinskega oddelka DSD. ali ne. Zdravnik jih je pregledal in izjavil, da so vsi O. K. — Zadnjo nedeljo sta jih potem zopet spravila skupaj in jih pripeljala na društveno sejo, kjer so bili formularno sprejeti v mladinski oddelek DSD.

Kdo more torej reči, da nima sedanja kampanja tudi v sedanjih slabih časih lepih uspehov. — Naš sobrat glavni tajnik Frank J. Wedic je na seji prebral lepo število imen novih kandidatov, ki so vpisani za pristop v društvo na prihodnji seji v oba oddelka, kar mu tudi častitam. — Zato se na tem mestu prav prisrčno zahvalim vsem sotrudnikom in sotrudnicam, ki tako lepo sodelujejo za napredek naše dične organizacije DSD.

Prav vljudno tudi apeliram na vsa ostala društva, da posnemate društvo sv. Družine štev. 1, v Jolietu, da si nabavite bodisi ladjo ali "Steam roller", da boste imeli lepše uspehe v sedanji kampanji. Ako se bomo ozirali le na slabe čase in še slabše delavske razmere, ki so ravno take v Jolietu kot so drugod po naselbinah, ne bomo daleč prišli v tej kampanji, ker vedite, da je tudi tukaj veliko takih, ki niso zaslužili niti dolarja v 30. mesecih, vendar imamo kljub temu zaznamovati ravno v Jolietu jako lep napredek glede sedanje kampanje za pridobitev novega članstva v DSD.

V zadnjih treh tednih je bila kampanja zelo živahna in uspešna. Upam, da je to samo začetek dobro mobilizirane fronte, katero moramo držati do slavne zmage. Saj dobro vemo, da brez boja ni zmage in bolj ko se bomo bojevali, večja nam bo slava zmage.

Dragi sobratje in sosestre. — To so posledice sedanje kampanje DSD., ki je bila otvorjena po glavnem odboru. Vso čast pa in priznanje moram dati društvom, posebno še društvenim uradnikom in uradnicam, ki so se sami tako temeljito poprijeli kampanje in jo priporočali članstvu na društvenih sejah, da z njimi vred sodeluje z vsemi močmi, za pomnožitev članstva, posebno še mladinskega oddelka, da tako pridemo do pravega napredka in povzdignemo število članstva kar največ mogoče. Po sedanjih uspehih je razvidno, da je med članstvom veliko zanimanje. Če bo to zanimanje rastlo, bomo s svojim sodelovanjem dosegli še večje uspehe, kar vam posebno iz srca želim. — S pozdravom.

Geo. Stonich, gl. predsednik D.S.D.

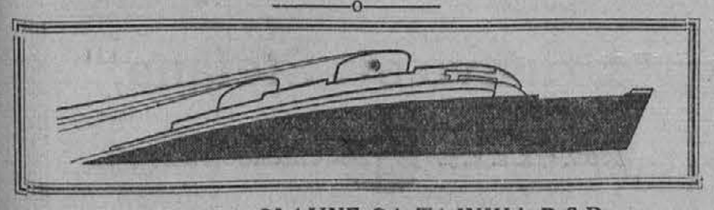

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA D.S.D.

Joliet, Ill.

Predragi mi člani in članice DSD. V predzadnji številki našega glasila smo našli našo ladijo "Kampanja" privezano v pristanišču DSD., kjer so kapitanke Mrs. Bayuk in pomožna kapitanka Mrs. Bradish iz Ottawe, Ill., odložile 22 novih članov in članic za naš mladinski oddelek. Ko so to ladijo odvezale, da se bodo podale nazaj za drugi LOAD, kaj se je zgodilo? Zapornice na Illinois Deep Waterway so se zaprle, in je voda tako narastla, da je ladijo kampanje poslalo na sredo hriba v Jolietu. Kaj pa zdaj? Tukaj pa sta prišla na pomoč kot kapitan sobrat John Kramarich, predsednik društva štev. 1 v Jolietu, in pomožni kapitan Louis Martincich, tajnik omenjenega društva. Ladijo kampanjo sta dobro pregledala in sta našla, da v resnici rabijo kapitanke te ladije pomoč, ako hoče še naprej biti v priznanju; ampak ker je bilo to težko delo, zatorej sta bila primorana poklicati tudi druge na pomoč. Zakričala sta: Hej, ladija "Kampanja" DSD., je na sredu hriba in rabi pomoči; pridite nama pomagati! In res, kar

PREDSEDNIK SE POKLONIL AMERIŠKIM JUNAKOM

Prizor z Arlington pokopališča, ko je predsednik Roosevelt položil venec na grob Neznanega vojaka na Dan premirja.

obenem sta jih nabrala 25 novih članov in članic, da so ta ladijo spravili nazaj v pristanišče DSD., ker so te člane in članice odložili. Vsa čast in priznanje sobratu John Kramarichu in sobratu Louis Martincichu, da sta prišla tej ladiji kampanji na pomoč. Ta ladija kampanja je zdaj zopet odvezana in plava naprej. Od kod se bo pa zopet vrnila napolnjena in prišla nazaj do pristanišča Družbe sv. Družine?

Našim podrejenim društvam je dobro znano, da vožnja na tej ladji za otroke je jako poceni; samo 15c na mesec in v slučaju, da se eden ali drugi potopi,se pa izplača od $10.00 do $450.00.

Za odrasli oddelek ima pa ta ladija 3 klase ravno tako kot druge in namreč, če ste v prvem klasu, ste Vi ali Vaša družina boljše postreženi in tako naprej kakor je že enim znano.

Opomniti pa Vas tudi hočem, da na ladiji človek tudi zboli, in z vašo šifkarto se Vam tudi plača bolniška podpora in v slučaju kakšne poškodbe, ste pa tudi preskrbljeni ker se Vam plača poškodnina. Ako se pa kateri odrasli potopi, se pa družini izplača cela svota, kar je šifkarta kazala. Kaj ni to jako dober "garenti"? Zatorej, ker vsi vidimo, da vožnja na tej ladiji je jako poceni in ker boljše postrežbe in "garenti" nemoremo dobiti, zakaj bi boječi vpraševali naše prijatelje in znance, da naj gredo z nami na to ladijo se voziti? Od kje bo pa zopet prišla ta ladija "Kampanja" do pristanišča DSD.? Kateremu kapitanu ali kapitanki bo šla posebna nagrada, ko bo ladija "Kampanja" gotova s svojo vožnjo?

Oče, mati, sin in hčer! Družba sv. Družine, vas kliče! Slišite njen glas?

S spoštovanjem in bratskim pozdravom ostanem, Vaš udani za napredek DSD.

Frank J. Wedic, gl. tajnik.

IZ URADA DR. SV. DRUŽINE ŠT. 6 D.S.D.

No. Chicago-Waukegan, Ill.

Vsem članom in članicam društva sv. Družine št. 6 DSD. se uljudno naznanja, da se bo vrvila v nedeljo, dne 3. decembra ob navadnem času in v navadnih prostorih letna seja našega društva. Na tej seji bo več zelo važnih stvari, kakor tudi volitev novega odbora. Vse članstvo je vabljeno, da se te seje za gotovo v polnem številu udeleži. Ne pozabite na to sejo in gotovo pridite!

Z bratskim pozdravom,

Jos. L. Drasler, tajnik.

IZ SLOV. NASELBIN.

(Nadaljevanje z 2. strani)

party, ki je bil prirejen Jožetu Golobu za njegov rojstni dan. Party se je vršil pri njegovem očetu na 9735 Ave. M. Na mizi sta bila kar dva kejka in sicer eden zanj, eden pa za njegovo mlajšo sestro, ki je tudi obhajala rojstni dan. Jožetu želimo, da bi dočakal še veliko rojstnih dnevov v zdravju in veselju. — Komaj nekaj dni potem, v torek 21. nov., je bil prirejen "suprajz party" na vsem dobro poznanega Johna Makovca, tudi za njegov rojstni dan. Zbrali so se prijatelji in znanci, lepo število jih je bilo, da so komaj mogli biti vsi v hiši in mu iskreno častitali, zlasti še zato, ker, kakor nam je znano, ni John še kaj takega doživel, dasi je že precej časa v So. Chicagi. Bil je pa on že na več takih prireditvah, nazadnje je tudi on doživel suprajz, ko ga je najmanj pričakoval. Se pač vidi, da njegovi prijatelji niso nanj pozabili. Bog ga živi! — tako mu kličemo ob njegovem rojstnem dnevu. — Da smo imeli v nedeljo 19. nov. priliko videti chicaško slovensko mladino v naši dvorani pod cerkvijo, to tudi ni nikaka skrivnost, da bi je ne smeli povedati, zlasti zato, ker če rečemo, da so se na odru prav fajn postavili, ne bomo s tem nikogar žalili, sebe pa tudi ne poviševali, ker damo enkrat čast Chicažanom, ki so jo res zaslužili. Prav zanimive prizore so nam pokazali.

Novinar.

"New Deal" kampanja je napovedana, pripravite se!

PREMEMBA SEJE

Indianapolis, Ind. — Članicam podr. štev. 5, SŽZ. se naznanja, da se seja ne bo vršila 3. dec. pop. ob 3. uri, ampak zvečer ob 7. uri. To pa radi tega, ker se bosta v istih prostorih vršile popoldne dve seji drugih društev. To naj članice blagovolijo upoštevati.

Anna Koren, preds.

NI MOGLA VZDRŽATI PRI GANDHIJU

New Delhi, Indija. — Semkaj je prispela 22letna ameriška dekle Nila C. Cook, ki je pred letom dni zapustila svet in se pridružila Gandhijevim učencem. Ušla pa je od Gandhija pred par tedni. Izrazila se je, da je Gandhi pravi tiran in strogo zahteva, da se izpolnjujejo njegova pravila. Vzdržala pa je celih osem mesecev in ves ta čas je, kakor vsi drugi učenci, spala na postelji iz opeke brez vsake odeje. Njena živa narava se je končno upirala, zlasti še po sestanku z nekim mladim moškim, in neke noči jo je zmanjkalo. Sicer je Gandhi poizkušal, da bi jo pridobil nazaj, toda dekle pravi, da mu ne bo uspelo.

IŠČE SE

Janez Zupančič, doma iz Dobliče št. 73, župnija Črnomelj. Prek kakimi 18 leti je bival pri svoji sorodnici Mrs. Neži Matkovič v Copper Co., Mich. Zdaj že več let neznano kje biva. Lani meseca oktobra mu je umrla njegova mati Ana Zupančič. Radi dediščine kot edinega sina ga išče njegov oskrbnik Vrtin Rudolf, Dobliče št. 28, P. Črnomelj. Ako bere to, naj mu nemudoma piše ali pa svoji sorodnici Neži Matkovič, 16530 Joslyn St., Highland Park, Mich. Kdorkoli bi vedel, kje se nahaja, je prošen mu to sporočiti.

DR. J. E. URSICH

ZDRAVNIK IN KIRURG

2000 W. Cermak Road

CHICAGO, ILL.

Uradne ure: 1—3 popoldne in 7—8 zvečer izvzemši ob sredah.

Uradni telefon: Canal 4918

Rezidenčni telefon: La Grange 3966

PO DNEVI NA RAZPOLAGO CELI DAN V URADU.

V NAJEM

za krajšo ali daljšo dobo se dobi čiste z pohištvom opremljene sobe. Najemnina zmerna. Za pojasnila se obrnite na

Mr. John Marovič,
2140-West 21st Place,
Chicago,

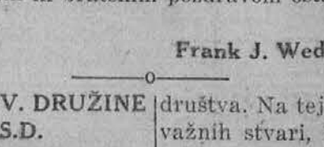

Zahvala.

Podpisani se želimo najprisrčneje zahvaliti vsem, karkoli so storili za pokojnim

Louis John Poglajen

o priliki njegovi smrti. Iskrena hvala vsem, za vse obiske v bolezni in za časa, ko se je nahajal na mrtvaškem odru, kakor tudi najlepša hvala vsem onim, ki so se udeležili njegovega pogreba in ga spremili k zadnjemu počitku ter najlepša hvala vsem, ki so darovali za svete maše ter cvetlice in vence. Vsi bodite najprisrčneje zahvaljeni!

Ti predragi ljubljeni mož, sin in brat pa spavaj v Bogu in v miru in spočij se, dokler se ne vidimo ob veselem svidenju onkraj groba.

Žalujoči ostali:

MRS. MILLIAN POGLAJEN, žena,
MRS. AGNES POGLAJEN, mati,
FRANK POGLAJEN, brat,
MRS. MARY MUELLER, sestra.

Waukegan, Ill., 29. novembra 1933.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

PHYSICIAN & SURGEON

OFFICE HOURS AT

3724 West 26th Street
1:30—3:30—6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212

at 1858 W. Cermak Road
4:00—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 9694—9695
Wednesday & Sunday by appointment only.

Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer—Call Austin 5700

Tel. v uradu: Canal 9694—9695

DR. ANDREW FURLAN

— ZOBOZDRAVNIK —

1858 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Uradne ure: 9—12 dop.; 1—5 pop., in 6—8 zvečer—v četrtek, petek in sub oto.

WAUKEGANSKI URAD JE na 424 — 10th Street

Tel na domu in uradu: Ontaria 7218
Ordinira v pondeljek, torek; (v sredo samo dopoldne.)

DR. RAY OLECH,

DENTIST

Ob ponedeljkih, torkih in sredah, od 9. zjutraj do 8. zvečer.

BOSTIC BROTHERS

— SLOVENSKA LEKARNA —

1858 W. Cermak Rd. CHICAGO, ILL. Tel. Canal 9694-9695

ZDRAVSTVO

Piše: Rudolf P. Zaletel, M. D.

Rak v ustih.

Predno bom začel popisati raka v ustih, hočem dati mojim čitateljem jasno sliko, kako izgledajo usta, kadar so popolnoma zdrave.

Ustna votlina ali po domače usta, je pokrita s fino in zelo delikatno kožico, ki jo imenujemo slinasto kožico (mucous membrane). Ta kožica je zelo tanka in bogata na krvnih žilicah ter žlezah. Radi te delikatne sestavine ali strukture je razumljivo, da se ta kožica zelo lahko ranj. Slinasta kožica pokriva "dno" ust in pa "nebo", notranjo stran lic, jezik, čeljusti, ustne bezgavke ali tonsils, zadnji del nosa, itd. ter se raztegne nazadnje na dihalni aparat ter črevo.

Rak v ustih je zelo razširjen ter predstavlja resnično nevarnost socijalni družbi. Da se ga "znebimo", je predvsem potrebno, da preprečimo njegov začetek ter nadaljnji razvoj. To storiti nam bo mogoče samo, ako ga bomo "napadli" v njegovem začetnem ali predrakovim stanju.

Najvažnejši faktorji, ki največkrat povzročijo raka v ustih, so: sifilis, tobak, slabo napravljeni zobje, gnojne zobne korenine, udarjenost pri ekstrakciji zob, itd.

Sifilis se pojavi v ustih v obliki belkasto sivih madežev, ki so priraščeni slinasti kožici ter navadno zelo radi krvavijo, če se jih skuša odstraniti. Rak v ustih se razvije iz teh sifilitičnih madežev v kakih 33 odstotkih. Slinasta kožica, ki je, kakor nam je že znano, normalno zelo fina, postane vsled omenjenih sifilitičnih madežev debelejša ter bolj trda. V takih slučajih je treba, da gre bolnik takoj k svojemu zdravniku, ki bo spoznal bolezen v pravem času ter bolnika lahko ozdravil.

Splošno je že znano, da tobak lahko povzroči raka v ustih. Pravi vzrok je treba pripisati stalnemu draženju ali iritaciji slinaste kožice, vsled česar se lahko naredi mala ranica v ustih, in iz katere se pozneje lahko razvije rak. Trdi se, da so učinki toplote, ki se razvije pri pušenju cigaret ali pipe, pravi vzrok mehaničnega draženja slinaste kožice, kar kasneje povzroči rano. Samo tako si moremo deloma tolmačiti pojavo raka na ustnicah in jeziku, ko ga navadno najdemo pri pušilcih pipe. Ljudje, ki imajo navado čikati tobak, dobijo pogostoma raka na mestu v ustih, kjer držijo svoj čik.

Tobak lahko povzroči raka tudi na ustnih, bezgavkah ali tonsilah, na nebu, itd.

Izmed mnogih rakov, ki se lahko pojavijo v ustih, sta najvažnejša:

1. Rak na ustnicah in
2. rak na jeziku.

Ker sta si ta dva raka zelo podobna in se največkrat pojavita kot posledica stalnega draženja tobaka, zato bom popisal oba raka skupaj.

Rak na ustnicah se začne razvijati v obliki male ranice, ki postane vedno bolj in bolj vneta vsled kajenja tobaka. Iritacija slinaste kožice se raztegne kmalu na sosednje tkanine; ranica postane vedno bolj in bolj globoka; njena površina ni več gladka, ampak hrapava in se kmalu pokrije z granulacijami. K tej sliki se pridružijo še krvavljenje in včasih tudi gnoj. Tako izgleda rak na ustnicah v svojem začetku.

Iz predrakovega stanja se ranica razvije v pravega raka in se kmalu "vžre" v sosednje organe, krvne žile in žleze. Na ta način preide rak v kri, ki ga ponese v daljne notranje organe. Tako izgleda rak v svojem celotnem razvoju.

Raku na ustnicah zelo podoben v razvoju je rak jezika. Največkrat se razvije pri ljudeh, ki kadijo pipo ali "fajfo". Toplota, ki se pojavi pri kajenju pipe, iritira slinasto kožico, ki pokriva jezik ter kmalu povzroči belkasto ranico, ki je pokrita z gnojem. Jezik postane hrapav in kmalu se opazijo male pikice ali bunčice, ki so zelo podobne prav malim bradavičicam. Kadilci pipe se dosti ne zmenijo zato, ker jih nič ne boli. Vsled nadaljnjega kajenja se jezik kmalu vname; postane večji in otečen. Kadilci pravijo, da jih nekaj "skeli" po ustih, posebno kadar več kadijo. Včasih se pojavijo bolečine pri jedi vroče juhe. — Taka je slika raka na jeziku v začetku. Kadilcem s takimi simptomi ali znaki je treba, da gredo čim preje k svojemu zdravniku, ki jih bo natanko pregledal ter poslal h kakemu špecijalistu za rakove bule.

Ako se taki slučaji že v začetku ne zdravijo pravilno, se ranica kmalu pretvori v pravega raka, čigar posledice so: popolno uničenje jezika, lic, neba, nosa in končno razdvoj celih ust.

Zelo važno je vedeti, da se večkrat rak razvije radi slabo napravljenih zob ali protez, vsled gnojnih korenin, itd. Tudi v teh slučajih se rak razvije radi stalnega draženja slinaste kožice v ustih. Nepravilno napravljene zobne proteze ne dovolijo, da se usta pravilno zapirajo; ne stojijo trdno, kadar dotičnik je, ampak se vedno premikajo ter iritirajo na ta način slinasto kožico, iz česar se končno razvije ustna ranica, iz katere se rak prav pogostoma razvije.

Stare zobne korenine ali pa zobje z ostrimi robovi večkrat povzročijo malo ranico na slinasti kožici, iz katere se lahko razvije rak na isti način, kakor sem ga omenil zgoraj.

Gnojne korenine, ki se nahajajo v čeljustih, navadno napadejo kost samo. V začetku opazimo v čeljustih "divje meso". Če tak slučaj ni takoj pravilno zdravljen, divje meso ali granulacije začnejo rasti v sosednje organe, prežro kost ter na ta način preidejo v krvne žile in pa linfatične žleze. Končno "prežre" rak cela usta in dotičnik je zapisan gotovi in eni najbolj žalostnih smrti.

Da nam bo enkrat mogoče, da uničimo popolnoma razvoj raka v ustih, je neobhodno potrebno, da bolniki pomagajo zdravnikom, to je, bolnik mora iti na pregled k zdravniku in se popolnoma ukloniti njegovemu nasvetu. Lahko nam bo uničiti raka v ustih, ako zamoremo preprečiti njegov razvoj. To pa bo mogoče le, ako bo bolnik sledil nasvetu svojega zdravnika.

Jurij Kozjak

SLOVENSKI JANIČAR.

Povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine

Spisal Josip Jurčič.

Po vsej okolici so milovali ubogega otroka in njegovega očeta, vrlega Marka Kozjaka, ki pač ni zaslužil take hude nesreče.

SEDMO POGLAVJE.

Potihnil ti vihar ni v persih boja;
Le hujši se je zbudil červ nekdanji,
Ak prav uči me v revah skušnja moja,
Bolj grize, bolj po novi kervi vpije.
Fr. Prešeren.

Preteče zopet mesec dni. Hrup zavoljo ciganskih roparjev potihne. Kmalu se je le še malokdo menil o tem, kajti časi so bili hudi, nemirni; vsak dan so se godile čudne reči. Plemenitniki, mogočni gospodje, so se bezali med seboj, drezali in tlačili so kmete podložne, najhujše pa so pritiskali Turki. Tako je v splošnem vretju izgubil se, rekel bi, posamezni človek.

Nekega dne se oglasi na gradu Kozjaku krošnjar, ki je vsakovrstno drobno robo prodajal od grada do grada, od hiše do hiše, pri tem pa prenašal novice kakor vsi kramarji.

"No!" začel je grajski hišni, stari Mari, in drugim ženskim služabnicam na Kozjaku, "ali bomo kupčevali kaj, dekliči? Jaz nosim v tovoru na hrbtu lepe nogavice, lepe, pisane, na Laškem delane; imam lepe čepice, zavijače, s srebrnimi nitmi prevezane; gladke šivanke in ostre iglice; tanko končevje, zdravila za trebuh, za zobe, za rane; potlej nosim tudi igrače otrokom; hajdi, moji dekliči, barantajmo, vse dam na pol zastonj, le polovico boste mi plačale."

"Tako morate pa že žalostni biti," govori prodajavec, gredoč pa je pripovedoval kupčevavkam: toliko velja to, toliko to; "ali tudi v žalosti je treba veselja, zato barantajmo, kupčujmo! Kako, ali bova midva kaj poiskala, stari?" vpraša starega Ožbeta, ki je z vratarjem in hlapci zraven prišel. "Jaz imam lepe nožice, oglavnice za sokole —"

"Kar je rajni stari gospod umrl, ne lovimo več ptičev; sokolov nimamo, čemu nam bodo oglavnice," odgovori Ožbe. "Kaj imate še?"

"Vse imam; kaj bi pa radi, moj stari?" vpraša krošnjar.

"Ali imate tudi sedla?" pravi Ožbe in nameža hlapcu, ki je ogledoval drobninarsko blago.

"Ne, tega pa že nimam," odgovori prodajavec malo bolj tiho.

Družina izbira in izbira, kupuje in plačuje. Gredoč pa jim krošnjar razklada, kaj je tukaj pa tukaj novega videl ali slišal. Najznamenitejše, kar jim je povedal, bilo je pač to, da je vojska pred Celjem, v kateri je bil tudi grajski gospod Marko, pregnala sovražne čete Vitovčeve in da se vojska kmalu povrne nazaj. Ta novica je veliko veselje zbudila med grajskimi; ko so se pa domislili, da bo gospod našel vse prazno in ljubljenega sina ne bo, utihnilo je vse.

Krošnjar pobere svojo zbrav v visoki svoj tovornik, prime za gorjačo, opaljeno in z železom okovano, ter se poslovi. "Stojte, nekaj bi bil pozabil, le za las je manjkalo!" obrne se s temi besedami krošnjar že na vratih. — "Kaj, ko bi poklical eden vašega gospodarja, naročeno mi je nekaj, da mu povem."

"Gospod ne pridejo doli, morate k njim ali pa meni povejte, da jim naznanim," odgovori Ožbe.

"In no, povejte mu, ako če, naj pride: jaz sem se oprtal, krošnje ne odložim. Mož mi je pa velel, da moram besede njemu samemu povedati."

Peter pride in škiljavo pogleda krošnjarja. Marsikoga je skrbelo, kaj li bi povedal tujec gospodu na skrivaj, ali že na pogled Petrov se odmaknejo vsi.

"Kaj hočete?" vpraša Peter krošnjarja osorno.

"Doli v dolu v hosti sem srečal človeka, rjavega in hudogledega, da bi se ga bil kmalu ustrašil; gorjačo sem bil že stisnil. Ta mi je naročil, naj vam povem, da pridite drevi doli pod skalo — morate že vedeti kje je — pa da prinesete s seboj tisto, kar ste mu potlej obljubili. Ko bi se ne domislili, rekle je, naj vam imenujem, — jaz sem že pozabil koga."

To je Petra pretreslo in omehčalo. Namestu prejšnje osornosti bila ga je sama uljudnost; kajti posnel je iz prodajavčevega govora, da nihče drugi ni, ki ga kliče, kakor sam cigan Samol, ki mu je bil bratovega sinu prodal. Naglo poseže v žep in stisne možu dva zlata v roko, roteč ga, naj ne spregovori nikomur nič o tem.

"O Bog varuj!" reče krošnjar, ko vidi rumenjaka v roki. — "Jaz znam jezik za zobmi držati, ne bojte se, gospod!" Rekši vesel odide kupec.

Strahoma je Peter videl, da cigan prisege že ni popolnoma držal, da je že tretjemu človeku nekoliko izdal. Kaj, ko bi se vse izvedelo? Ta misel mu ni dala miru. Koliko bi bil dal, ko bi hotel cigan umreti! Na vse zadnje sklene, da gre po noči na omenjeni kraj, kajti bal se je, da bi cigan sicer ne prišel sam v grad, kjer bi ga bili precej spoznali, ali pa, da ne bi celo kar razglasil hudodelstvo.

Med Šumbregom in Kozjakom je kako uro dolga ravnina, gosto zarasla še dandanes. Tačas, ko se je godila naša povest, stala so ondukaj velika drevesa; zdaj pa je romalo že nekatero drevo iz te hoste v ogenj in iz ognja v zemljo, v kateri se je porodilo in izredilo; marsikatera deska iz te hoste gnije v zemlji ali pa se kadi pod visokim podstrešnikom v kmečki hiši.

Bila je mrzla noč. Mesec je bil že blizu zahoda. Pod kosmato smreko čepi dolgin, cigan Samol. Zebe ga, kajti zobje mu klepečejo v ustih in roke pomalja v mali ognjiček, toliko, da bi ga bil lahko v prgišču odnesel. Ni si upal večega zakuriti, bal se je, da bi ga opazil kdo ali da bi bil svit kakega človeka privabil. Zraven cigana pa je tičal oster nož, vedni spremljevavec in edini ciganov prijatelj. Okoli se je čul tuleči glas lačnega volka (popred bolj domačega v naši domovini), plahi zajec si je upal izpod grma na pašo, sova je ukala vrh dupla. Kadar se je kaj genilo, vselej je cigan pogledal okrog sebe.

"Ne bo ga!" godrnja sam s seboj ter gladi si razkuzmani, črni podbradek. "Gorje mu, ako mi ne pride. Jaz menim, da mu je kramarski pricvrknjenec naročil, menda mu je bil vendar moj nož na mislih, ki sem mu ga nastavljal na goltanec. Maščeval sem te, moj sin; celo plačilo prejmem zato. Drugo muho sem ujel na limanice; tepec potlačeni, ki mi je fanta izročil, meni, da je pridobil graščino! Ha, meni si jo pridobil. Jaz bom videl, ali ne dobom denarja prinjem, kadar hočem, — jaz, ki ga imam na vajetih." Tako in enako je govoril cigan sam s seboj in dokladal po malem suhe brsti na ogenj.

(Dalje prih.)

KAJ NAM JE POTREBNO VEDETI O TISKU?

Iz predavanja A. Tomec-a.

(Dalje)

Gotovo ni ta rojak čital časopisov; morda se je tudi branil jih naročiti. Če bi bil čital, bi se bil iz njih poučil, koliko in kako zvitih in premetenih sleparjev je dandanes na svetu in kolike opreznosti je človeku treba, da se jih obvaruje, bi bil gotovo bolj previden in bi siromak ne bil zgubil tolike svote denarja.

Nevednost je res najdražja reč na svetu. Marsikdo je že z življenjem plačal svojo nevednost.

Koliko korist ima človek od čitanja časopisov! Po čitanju spozna sedanji svet in njega zahteve in potrebe; spozna čas in razmere, v katerih živi in ve, kako v njih ravnati, kako mu je dandanes soditi, česa se mu je varovati, česa se okleniti, komu je zaupati in verjeti. Spozna resnico, spozna laž, spozna zmoto, spozna prevare, sleparje in goljufe, spozna svoje prijatelje in sovražnike in se zna varovati, da ga kdo ne prevari in ne ogoljufa ne za denar, ne za resnico, ne zakaj drugega. Človek, ki nič ne bere, nima niti pojma, kakšen je dandanes svet in kako je na svetu. Človek brez čitanja, brez izobrazbe dandanes je kakor človek v temni sobi, ki predmetov, ki so v sobi, ne vidi in ne ve, kakšni so. Pa še hujši, kakor tema v sobi, je tema v glavi, je nevednost.

In kakor skrbimo, da si temne prostore, v katerih stanujemo, hodimo, opravljamo svoja dela in opravila, razsvetlimo z lučjo, tako bi morali skrbeti tudi za razsvetljavo v glavi potom čitanja dobrih časopisov in knjig.

Skrbeti za izobrazbo je naša dolžnost že radi tega, da lažje in boljše spoznavamo Boga, za katerega edino smo vstvarjeni, in da mu znamo bolje služiti; dalje da moremo lažje in bolje spoznati same sebe, spoznati naš namen in spoznati pripomočke in sredstva istega srečno doseči, da vemo, kako moramo živeti, kako delati, kako ravnati. Dolžnost naša je se o vsem dobro poučiti in informirati, da smo o resnici pravilno poučeni in prepričani, da krivo ne sodimo in komu krivice ne delamo.

Že pravičnost od nas zahteva, da skrbimo za dober tisk in naročamo in podpiramo dobre časopise. Kajti od tega, kakšni časopisi so med ljudmi razširjeni, je odvisno kakšni so ljudje in kakšne so razmere. In ker imamo vsi enako korist od tega, če so ljudje dobri in vsi enako škodo, če so slabi, zato je vseh enako tudi dolžnost skrbeti zato, da so ljudje dobri. Ker iz skupnosti vsi enako sprejemamo dobro in slabo, smo tudi vsi enako dolžni skrbeti za skupno korist.

Naročati in čitati dobre časopise se splača in bogato obrestuje. Dobri, poučni časopisi nam veliko več koristijo, kakor pa stanejo; nam veliko prihranijo. Dobri nauki in praktični nasveti, ki nam jih nudijo dobri časopisi, so več vredni, kot denar. Človek, ki čita dobre časopise, se najbolj kratkočasi in zabava, za kar porabi lahko vsako prosto minuto in mu ni treba iskati zabave drugod. O prostem času, ko bi sicer ne vedel kaj početi, se ne vedel kam djati, prime v roke in čita dober časopis. S tem se zabava in marsikaj nauči, kar mu koristi, prihrani denar, obvaruje marsikake neprilike in škode. Potem, ko čas tako dobro porabi, je miren, zdrav, vesel; jed mu diši, lahko opravlja svoje delo, zadovoljen je s samim seboj in drugimi. Pri vsem tem ima pa še zavest, da kot naročnik in podpornik dobrega časopisja vrši svojo dolžnost, ki jo ima kot katoličan do svojega katoliškega tiska.

(Dalje prih.)

—o—

AKO ŠE NE VEŠ . . .

Dobra pitna voda meri običajno 8 do 10 stop. Celzija.

V telesu skoraj ni organa, ki bi ga ne mogla napasti tuberkuloza.

Ime histerija izvira še od staroveškega zdravnika Galena.

Mlada mati bi morala že v lastno korist sama dojiti svojega otroka, ker se rodilni organi pri doječih materah prej in popolneje vrnejo v normalno stanje nego pri nedoječih.

S.P.D. sv. Mohorja

Ustanovljena 31. decembra, 1921. Inkorporirana 12. oktobra, 1923.

SEDEŽ: CHICAGO, ILLINOIS

ODBOR ZA LETO 1932:

Predsednik: Leo Mladich, 1941 W. 22nd Street.
Podpredsednik: Andrew Glavach, 1910 W. 22nd St.
Tajnik: Jos. J. Kobal, 2113 W. 23rd Street, Chicago, Ill.
Blagajnik: Jos. Ziherl, 2001 W. Cullerton St.
Zapisnikar: Joe Oblak, ml., 2313 So. Winchester Avenue.
Duhovni vodja: Rev. Alexander Urankar, O.F.M.
Nadzorniki: Frank Kozjek, 2118 W. 21st Pl. Theresa Chernich, 2024 Coulter St.; John Densa, 2730 Arthington St.
Porotni odbor: John Jerich, 1849 W. 22nd St.; John Falle, 1937 W. 22nd Pl.; John Mlakar, 1925 W. 22nd Pl.
Družbeni zdravnik: Dr. Jos. E. Ursich, 2000 W. 22nd St.
Reditelj: Anton Zidarich, 1842 W. 22nod Place.

Uradno Glasilo: "Amerikanski Slovenec".

Družba zboruje vsako prvo nedeljo ob 1:30 popoldne v cerkveni dvorani sv. Štefana, na 22nd Place in Lincoln ulici.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6 do 45 leta starosti. Pristop v družbo je samo en dolar. Družba plačuje $7.00 na teden bolniške podpore, za kar se plačuje po 50c na mesec mesečnine. To je izvanredna ugodnost za vsakega Slovenca v Chicago. Rojaki, pristopajte v to domačo družbo!

Za vsa pojasnila glede družbe in njenega poslovanja se obrnite na družbenega tajnika ali pa predsednika.

IZ URADA SLOV. PODPORNE DRUŽBE SV. MOHORJA
Chicago, Ill.

Naša prihodnja redna mesečna seja, obenem tudi letna seja, se bo vršila v nedeljo dne 3. decembra ob drugi uri popoldan v cerkveni dvorani sv. Štefana. Na dnevni red pride volitev odbora. Kakor sem že v pismih omenil tako tudi tukaj prosim vse, da poravnate svoje prispevke kolikor mogoče in da pridite plačati že pred sejo. V soboto me lahko dobite doma celi dan, ravno tako v nedeljo dopoldan do dvanajste ure. Malo pred eno bom začel pobirati denar v dvorani.

Z sobratskim pozdravom, **Jos. J. Kobal**, tajnik.

SLOVENCI V JOLIETU POZOR!

Podpisani sporočam, da vodim že od spomladi edino

Slovensko mlekarno

v Jolietu. Mleko razvažam na domove. — Slovenskim gospodinjam se priporočam za naročila. Poštena in točna postrežba bo vedno moje geslo. — Rojaki, podpirajte slovensko podjetje!

Charles A. Koleto
SLOVENSKA MLEKARNA
1510 Cora Street, Joliet, Ill.
Phone 9133

ROJAKI SLOVENCI!

Kadar želite okrasiti grobove svojih dragih, ne pozabite, da imate na razpolago lastnega rojaka.

Postavljam in izdelujem vse vrste nagrobne spomenike v vseh naselbinah države Illinois. Cene zmerne, delo jamčeno, postrežba solidna. Se priporočam!

Joseph Slapničar
SLOVENSKI KAMNOSEK
1013 North Chicago Street,
JOLIET, ILL.
Telefon 1389-R

PRODA SE

trgovina z grocerijami, candy in cigarami. Na prodaj radi bolezni. Cena $100.00. Vprašajte na **1903 W. 23rd St., Chicago.**

Kakovost Točnost
Poštenost
A. F. WARHANIK
— LEKARNA —
Posluje preko 32 let.
2158 West Cermak Rd.
ogel Leavitt Street
CHICAGO, ILL.

DR. R. P. ZALETEL
SLOVENSKI ZDRAVNIK
z univerz v Pragi in Padovi, poprej prideljen bolnišnicam v Parizu. Nedavno v zvezi z zavodom za raka v Havana, Kuba, in z bolnico za kožne bolezni in raka v Philadelphiji. Posvetovanje in diagnoza. Zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni.
ORDINIRA SAMO PO DOGOVORU.
55 E. Washington st., Chicago, Ill., Suite 2705
TEL. V URADU: STATE 7381
Stanovanje: Zvečer od 6.—8. ure, 4830 West Cermak Rd., Chicago, Ill. Tel. Cicero 66.

DR. H. M. LANCASTER
DENTIST
2159 West Cermak Rd.
(ogel Leavitt St.)
Tel. Canal 3817
CHICAGO

DR. WEEKS, SUCCESSOR TO
HAYES DENTAL OFFICE
Hrs.—8:30 a. m. to 8:30 p. m.—Sun. 9-1
Tel. HAR. 0751
Consistently Low Prices
326 S. STATE ST.
Opposite Davis Store, 2d Floor

Varujte vaše oči

Ako vas nadleguje glavobol; ako vam solzijo oči in se hitro utrudijo; ako imate krivogled; tedaj je to znamenje, da morate dati vaše oči preiskati.

DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
— *Zdravnik za oči* —
25 let skušnje v zdravstvu za oči.
1801 SOUTH ASHLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Canal 0523
Uradne ure: Od 9. ure dopoldne do 8:30 zvečer.

BOŽIČ
v stari domovini

Brez dvoma vam misel na Božič vrne prijetne spomine in porodi željo, da bi praznovali praznike med svojimi sorodniki in prijatelji v stari domovini. Pridružite se enemu naših osebno vodenih izletov.

Posebna odplutja iz New Yorka:
ALBERT BALLIN . . 12. decembra
ST. LOUIS . . . . . 9. decembra

Izborne železniške zveze od Hamburga do Jugoslavije.

$171.50 PRETJI RAZRED ŠIJA IN NAZAJ

Iz New Yorka do Ljubljane in nazaj.

Za nadaljna pojasnila vprašajte svojega lokalnega agenta ali

HAMBURG - AMERICA LINE
177 N. Michigan Ave., Chicago, Ill.

Krasne jaslice

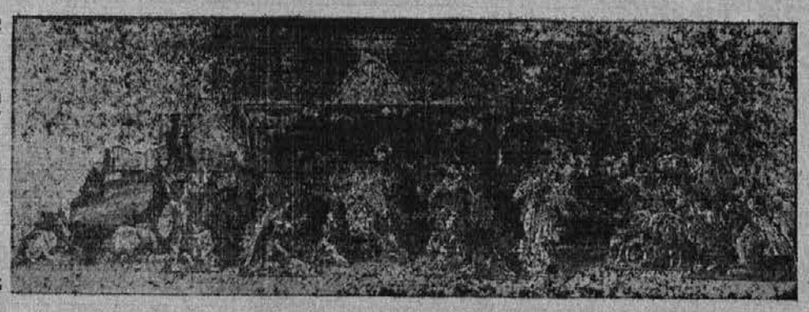

Proslavite Božič ob lepih jaslicah!

Jaslice, kakoršne prikazuje zgorajšnja slika so narejene iz močnega debelega papirja (Cardboards). Papir trpežen in so narejene tako, da so zložljive. 16 komadov se zloži skupaj, kar napravi impozantno sliko božičnih jaslic, kakoršnih doslej še niste imeli priliko videti. Jaslice zavzemajo skoro 4 čevlje in pol v dolžini in 1 čevelj in pol visoke. Dolžina se lahko poljubno zmanjša. Vsak komad je narejen natančno za svoje mesto. Slike so tiskane v najslikovitejših barvah, kar olepša vso hišo, v katero se te jaslice postavi. Narejene so tako trpežljivo, da trpijo ob primerni pažnji najmanj do 10 let. Zložene in pakirane so v lepi trpežni baksi, v kateri se hranijo od leta do leta.

Te jaslice stanejo s spoštnino vred **$2.50**

Naročajo se od:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS.

Phones: 2575 in 2743
ANTON NEMANICH & SON
PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V JOLIETU IN AMERIKI.
Ustanovljen l. 1895.
Na razpolago noč in dan. Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. — Cene zmerne.
1002 N. Chicago Street, Joliet, Illinois

Društvo sv. Štefana,

ŠTEV. 1, K. S. K. J., CHICAGO, ILL.

ima svoje redne seje vsako prvo soboto v mesecu v cerkveni dvorani, 1856 W. 22nd Pl. — *Seja tega meseca se bo vršila danes, v soboto zvečer. Pričetek ob 8. uri.*

Poleg skrbi za vse člane, ko jim v času potrebe nudi z bratsko ljubeznijo potrebno pomoč in podporo, posveča društvo sv. Štefana še posebno pozornost mladini. Oskrbuje ji pošteno zabavo in razvedrilo in ji daje priliko, da se vežba v mnogovrstnih športnih igrah.

Rojaki, nagovarjajte svojo mladino, dekleta in fante, da pristopijo k društvu sv. Štefana, kjer se bodo počutili zadovoljne in srečne.

Za pojasnila se obrnite na odbor društva:
JOS. BERIBAK, preds., PETER VIDMAR, tajnik,
JOHN BOGOLIN, blagajnik.

P. S.—Tajnik je v svojem uradu na 1847 W. Cermak Rd. vsak torek zvečer od 6. do 9. ure in vsak petek popoldne od 3. do 6. ure.